

Universiteit
Leiden
The Netherlands

The polyphonic touch : coarticulation and polyphonic expression in the performance of piano and organ music

Wright, A.J.

Citation

Wright, A. J. (2016, June 22). *The polyphonic touch : coarticulation and polyphonic expression in the performance of piano and organ music*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/41220>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/41220>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/41220> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Wright, Andrew

Title: The polyphonic touch : coarticulation and polyphonic expression in the performance of piano and organ music

Issue Date: 2016-06-22

Samenvatting

Uitvoeringen van klaviermuziek kunnen meer of minder polyfoon klinken, afhankelijk van het gebruik van expressieve divergentie door de uitvoerder. Deze divergentie is niet een puur mentale aangelegenheid, maar eerder het resultaat van een ecologische relatie tussen de pianotoetsen en de pianist, een relatie waarbij techniek en muzikaliteit elkaar overlappen. Specifieke *body schemata* die betrekking hebben op expressieve divergentie zijn dan ook fundamenteel voor de interpretatieve vrijheid van de uitvoerder ten behoeve van het creëren van polyfone expressie en dragen op transparante wijze bij aan het muzikale resultaat. Dit proefschrift bestudeert expressieve divergentie en onderzoekt de uitvoering van losse stemmen door middel van de hiërarchische structurering die door coarticulatie kan worden bereikt. De dissertatie laat zien hoe deze veelgelaagde gebaren samenkomen in de polyfonie waarin expressie zich kan uitdrukken.

In dit proefschrift wordt eerst een definitie van polyfonie gegeven en wordt zij geplaatst in het centrum van een web van betekenissen dat gevormd wordt door het interdisciplinaire gebruik van het begrip “polyfonie” als een metafoor, een gebruik dat het geven en nemen tussen subjecten beschrijft. Het begrip polyfonie wordt vervolgens toegepast op expressie tijdens uitvoeringen. Een belangrijk kenmerk van polyfonie die door een musicus wordt gecreëerd, is belichaming, waarbij elke hand (of vinger) zijn eigen subjectieve handelingsmogelijkheden heeft. Reflectie over deze ervaring legt de innerlijke relaties tussen denken, lichaamsbeweging en geluid bloot, wat vervolgens leidt tot een discussie over de rol van muzikale gebaren. Dergelijke gebaren blijken een hiërarchische structuur te creëren door middel van coarticulatie (het samennemen en omvormen door het lichaam van kleinere gebaren tot een overkoepelende continuïteit). Coarticulatie is niet alleen afhankelijk van de manier waarop het lichaam fysiek is gestructureerd, maar ook op

verworven vaardigheden en gewoonten (*body schemata*). Ze impliceert tevens een manier van denken door middel van beweging, een die resulteert in een muzikale structuur tijdens de uitvoering van een stuk en die een essentieel onderdeel van het spelen van instrument-specifieke legatolijnen vormt.

Omdat coarticulatie deelname van het hele lichaam in het vormgeven van individuele stemmen mogelijk maakt, volgt daaruit dat de gelijktijdige divergentie van vorm in het polyfone spel een belichaamde interactie tussen de stemmen impliceert. De term *polyphonic voicing* wordt geïntroduceerd om een bepaalde uitvoeringskwaliteit te kunnen beschrijven (in plaats van de kwaliteit van het werk dat wordt uitgevoerd) en onderscheidt zich daarmee van monofone en homofone interpretaties. Teneinde polyfone stemvoering te kunnen onderzoeken wordt in dit proefschrift een aantal experimenten met gelaagde opnames besproken, die op hun beurt uitmonden in reflecties over objectivering, *agency*, ruimtelijkheid en muzikale spanning.

Vervolgens worden voorbeelden gegeven van oefeningen voor de ontwikkeling van polyfone expressie en de *body schemata* die daarvoor nodig zijn. Tevens wordt uiteengezet wat het nut van deze oefeningen is. Deze kunnen door de lezer van dit proefschrift gebruikt worden als uitgangspunt bij de ontwikkeling van eigen oefeningen. Tenslotte wordt in het proefschrift een concertprogramma besproken, dat duidelijk maakt op welke manieren in de reguliere concertpraktijk – met muziek van verschillende stijlperiodes en repertoire variërend van eenvoudig tot complex – gebruik gemaakt kan worden van polyfone expressie. In de conclusie worden de ideeën van het proefschrift weer in een brede interdisciplinaire context van polyfonie als metafoor geplaatst. De door een solist gebruikte polyfone expressie laat een innerlijke ervaring van de pluraliteit van subjectieve handelingsmogelijkheden zien, een ervaring die mogelijk gemaakt wordt door haar belichaamde dimensie.